

Goedkeuring van de op 5 april 1973 te Wenen tot stand gekomen Overeenkomsten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie betreffende de toepassing van waarborgen met betrekking tot Suriname, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen, in verband met het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens en met Aanvullend Protocol I bij het Verdrag tot verbod van kernwapens in Latijns-Amerika, en de Protocollen daarbij (Trb. 1973, 98 en Trb. 1973, 99)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

A. Inleiding

Zoals reeds vermeld in de memorie van toelichting bij het ontwerp van Rijkswet tot goedkeuring van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (Non-proliferatie-verdrag of NPV, laatstelijk *Trb.* 1970, 118, en *Bijl. Hand. II – 12 009 (R 867)*), is de Waarborgen-overeenkomst die uit hoofde van genoemd verdrag is afgesloten tussen de niet-kernwapenstaten van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom), de Gemeenschap en de Internationale Atoomorganisatie (IAEA) (*Trb.* 1973, 97) niet van toepassing op Suriname en de Nederlandse Antillen. Het Euratom-verdrag (laatstelijk *Trb.* 1957, 250) geldt namelijk niet voor deze landen; zij vallen bijgevolg niet onder de Euratom-veiligheidscontrole waarop bovengenoemde Waarborgen-overeenkomst onder meer is gebaseerd. Het was dientengevolge noodzakelijk voor Suriname en de Nederlandse Antillen een aparte regeling te treffen teneinde voor het gehele Koninkrijksgebied te voldoen aan artikel III, lid 1, van het NPV.

Daarnaast is het Koninkrijk op 26 juli 1971 voor Suriname en de Nederlandse Antillen toetreden tot Protocol I van het Verdrag tot verbod van kernwapens in Latijns-Amerika (Verdrag van Tlatelolco, laatstelijk *Trb.* 1971, 200). Krachtens dit protocol is het Koninkrijk gebonden aan artikel 13 van het Verdrag van Tlatelolco, hetgeen betekent dat ook uit dien hoofde voor Suriname en de Nederlandse Antillen een Waarborgen-overeenkomst met de IAEA moest worden afgesloten.

Het lag voor de hand ten behoeve van zowel het NPV als het Verdrag van Tlatelolco tot een gelijksoortige waarborgenregeling te komen. Er is dan ook gezocht naar een overeenkomst welke de verplichtingen uit hoofde van beide verdragen omvat.

Als basis voor de overeenkomst dienden de richtlijnen, welke door de IAEA-Waarborgen-commissie zijn opgesteld voor de uitvoering van artikel III, lid 1, van het NPV (IAEA-document INFCIRC/153)¹⁾. In deze richtlijnen wordt voorzien in de instelling van een nationaal boekhoud- en controlesysteem, dat door de IAEA wordt geverifieerd, onder meer door middel van inspecties.

De instelling van een dergelijk nationaal systeem geeft voor het Koninkrijk echter speciale moeilijkheden. Enerzijds heeft voor Nederland het Euratom-controlesysteem de taken op zich genomen van het in de richtlijnen voorziene nationale boekhoud- en controlesysteem. Anderzijds ligt de uitvoering van het in de richtlijnen voorziene nationale systeem voor een belangrijk deel ter competentie van de regeringen van Nederland,

Suriname en de Nederlandse Antillen afzonderlijk en slechts in geringe mate op die van de Koninkrijksregering. Het leek daarom niet mogelijk en gewenst dat het Koninkrijk tot de instelling van een nationaal boekhoud- en controlesysteem overgaat. Gezien het vorenstaande werden dan ook afzonderlijke overeenkomsten voor Suriname en de Nederlandse Antillen afgesloten, waarin voorzien wordt in de instelling van boekhoud- en controlesystemen door de regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen afzonderlijk.

B. De overeenkomsten

Deze overeenkomsten voor Suriname en de Nederlandse Antillen, die thans ter goedkeuring worden aangeboden, zijn inhoudelijk identiek en volgen vrijwel letterlijk de tekst van de IAEA-richtlijnen. Op de plaatsen waar in de richtlijnen de naam van de staat zou dienen te worden ingevuld, is deze over het algemeen vervangen door de naam van het betrokken land. Slechts in die artikelen waar de verantwoordelijkheid van het Koninkrijk in het geding is, is „het Koninkrijk der Nederlanden” genoemd (vgl. bij voorbeeld de artikelen 1, 3, 10, 14, 17 t/m 25, 89). De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de overeenkomst ligt uiteraard bij de Koninkrijksregering.

Daar in Suriname en de Nederlandse Antillen op het ogenblik geen nucleaire activiteiten plaatsvinden, wordt de praktische uitvoering van bovengenoemde overeenkomst voorlopig grotendeels opgeschort door middel van een additioneel Protocol I. Dit betekent onder meer dat, zolang geen nucleaire materialen boven een bepaalde hoeveelheid in genoemde landen aanwezig zijn, niet hoeft te worden overgegaan tot de instelling van een boekhoud- en controlesysteem.

In een tweede protocol wordt geregeld dat, wanneer het Euratom-verdrag op Suriname respectievelijk de Nederlandse Antillen van toepassing zal zijn, de waarborgen zullen worden vervangen door de waarborgen zoals geregeld in de overeenkomst tussen de niet-kernwapenstaten van Euratom, de Gemeenschap en de IAEA.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

P. H. KOOIJMANS.

De Minister van Defensie,

H. VREDELING.

¹⁾ Nedergelegd op de bibliotheek, ter inzage van de leden.